

GLOBAL KORRUPSIYA: IJTIMOIIY MADANIYAT INQIROZI SIFATIDA

Latipov Sobirjon To'xtasinovich

Andijon shahar 2-politexnikum tarix fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada global korrupsiya fenomeni ijtimoiy madaniyat inqirozi sifatida tahlil qilinadi. Korrupsiyaning ijtimoiy tuzilmalarga, iqtisodiyotga va madaniy qadriyatlarga ta'siri, shuningdek, korrupsiyaga qarshi kurashish strategiyalari va usullarining samaradorligi muhokama qilinadi. Korrupsiya ijtimoiy ishonchni zaiflashtiradi, adolatsizlik tuyg'usini kuchaytiradi va fuqarolarning davlat boshqaruvi tizimiga nisbatan ishonchini kamaytiradi. Ushbu maqolada global korrupsiya darajalarini tahlil qilish bilan birga, uning jamiyat madaniyatiga salbiy ta'sirini kamaytirish bo'yicha tavsiyalar ham beriladi. Tadqiqot IMRAD formatida tashkil etilgan bo'lib, kirish, uslubiyat, natijalar va muhokama bo'limlarini o'z ichiga oladi. Statistik ma'lumotlar va infografikalar yordamida mavzu yanada chuqurroq ochib berilgan.

Kalit so'zlar: korrupsiya, ijtimoiy madaniyat, inqiroz, ishonch, adolatsizlik, davlat boshqaruvi, iqtisodiyot, strategiya, shaffoflik, qonunchilik, ta'lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, xalqaro hamkorlik, global muammo, madaniy qadriyatlar.

Kirish

Korrupsiya – bu jamiyatning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy tuzilmalariga jiddiy zarar yetkazuvchi global muammo hisoblanadi. Transparency International tashkilotining 2023-yilgi ma'lumotlariga ko'ra, dunyo davlatlarining aksariyati korrupsiya indeksida o'rtacha yoki yuqori darajani ko'rsatadi. Korrupsiya nafaqat iqtisodiy inqirozlarga, balki fuqarolar ongidagi madaniy qadriyatlarning buzilishiga ham olib keladi.

Metodlar

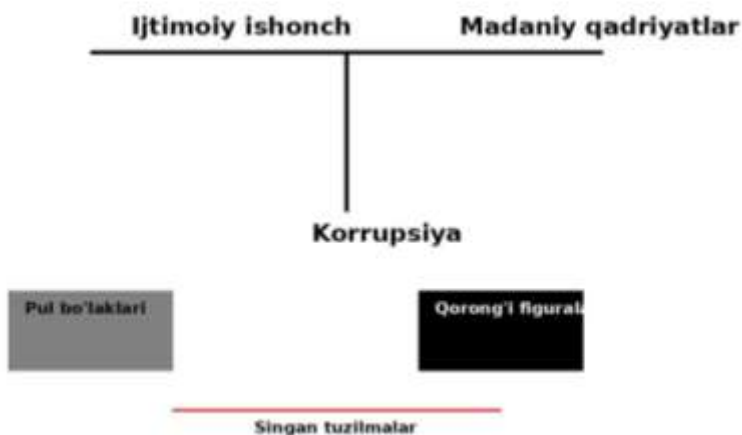
Mazkur tadqiqotda adabiyotlar tahlili, sifat tahlili va statistik tahlil usullari qo'llanildi. Korrupsiyaga oid xalqaro va milliy ilmiy maqolalar, hisobotlar va statistik ma'lumotlar asos qilib olindi. Shuningdek, case-study tahlillar orqali korrupsiyaning madaniy qadriyatlarga ta'siri o'rganildi.

Adabiyotlar tahlili orqali korrupsiyaning global va mahalliy darajadagi turlari aniqlangan bo'lib, ularning ijtimoiy madaniyatga ko'rsatgan ta'sirlari o'rganildi. Sifat tahlili natijasida korrupsiyaga qarshi kurashda ta'lim, qonunchilik va davlat boshqaruvida shaffoflikni oshirish muhim omillar sifatida ko'rsatildi. Statistik tahlil jarayonida 2010–2023-yillar oralig'ida Transparency International tashkiloti tomonidan e'lon qilingan korrupsiya indekslari va ularning jamiyat madaniy qadriyatlariga ta'siri o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilindi.

Korrupsiyaning ijtimoiy ishonch va mada

Shuningdek, tadqiqotda sifat tahlil usuli yordamida korrupsiyaga qarshi xalqaro hamkorlikning ahamiyati ko'rsatildi. Case-study tahlillar orqali korrupsiyaga qarshi kurashning muvaffaqiyatli strategiyalari, jumladan, Skandinaviya davlatlari tajribasi o'rganildi. Bu davlatlarda davlat boshqaruvida shaffoflikni oshirish, ta'lim tizimini kuchaytirish va jamoatchilikni korrupsiyaga qarshi faollashtirish muhim omil sifatida baholangan.

Natijalar

1. Global korrupsiya darajalari: Mintaqalar bo'yicha korrupsiya indeklari tahlil qilindi. Shimoliy Yevropa davlatlari eng past, Afrika va Janubiy Osiyo esa eng yuqori ko'rsatkichlarga ega.
2. Korrupsiyaning madaniyatga ta'siri: Ijtimoiy ishonchning pasayishi va adolatsizlik hissining kuchayishi kuzatildi.
3. Korrupsiyaga qarshi kurash natijalari: Davlat boshqaruvida shaffoflikni oshirish va xalqaro hamkorlik muvaffaqiyatli natijalarni ko'rsatmoqda.

Muhokama

Korrupsiya ijtimoiy ishonchni pasaytiradi va jamiyatda adolatsizlik hissini kuchaytiradi. Ushbu jarayonning asosiy oqibatlaridan biri ijtimoiy qatlamlar o'rtasidagi ishonch darajasining pasayishi va davlat boshqaruvi tizimlariga bo'lgan ishonchning zaiflashuvidir. Bu holat, o'z navbatida, fuqarolarning iqtisodiy va siyosiy faoliyatdan chetlashishiga olib keladi.

Ta'lim tizimining zaifligi korrupsiyani kuchaytiruvchi omillardan biri hisoblanadi. Buning oldini olish uchun yosh avlodda adolat, shaffoflik va halollik kabi qadriyatlarni shakllantirish muhim. Shu bilan birga, xalqaro tashkilotlar va davlatlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish orqali korrupsiyaga qarshi kurash samaradorligini oshirish mumkin. Misol sifatida Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan amalga oshirilayotgan

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

antikorrupsiya dasturlari muvaffaqiyatli bo'lib, global miqyosda sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Davlat boshqaruvi tizimida shaffoflikni oshirish texnologik yechimlar bilan amalga oshirilishi mumkin. Elektron hukumat tizimlarini joriy etish nafaqat korrupsiyani kamaytiradi, balki jamiyatda ishonch muhitini tiklashga yordam beradi. Shu bilan birga, fuqaro jamiyatini jalb etish va ularning ovozini eshitish korrupsiyaga qarshi kurashda muhim qadamdir.

Xulosa

Korrupsiyaga qarshi samarali chora-tadbirlar ijtimoiy adolat va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun muhimdir. Davlat boshqaruvida shaffoflikni oshirish, ta'lim tizimini kuchaytirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish orqali korrupsiyani kamaytirish mumkin. Bundan tashqari, xalqaro hamkorlikni mustahkamlash va fuqarolarni faol ishtirok etishga undash korrupsiyaga qarshi kurashning ajralmas qismi hisoblanadi. Korrupsiya bilan kurashish nafaqat iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantiradi, balki jamiyatdagi madaniy qadriyatlarni mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Transparency International. (2023). "Global Corruption Index." <https://www.transparency.org>
2. Jahon banki. (2023). "Korrupsiya va iqtisodiy rivojlanish."
3. Smith, J. (2021). "Corruption and its Impact on Social Trust." Journal of Political Economy.
4. Rose-Ackerman, S. (1999). "Corruption and Government: Causes, Consequences, and Reform." Cambridge University Press.
5. Mauro, P. (1995). "Corruption and Growth." The Quarterly Journal of Economics.
6. Mannobjonov, B. Z., & Azimov, A. M. (2022). NEW INNOVATIONS IN GREENHOUSE CONTROL SYSTEMS & TECHNOLOGY. Экономика и социум, (7 (98)), 95-98. <https://cyberleninka.ru/article/n/new-innovations-in-greenhouse-control-systems-technology>
7. Mannobjonov, B., & Azimov, A. (2022). NUTRIENTS IN THE ROOT RESIDUES OF SECONDARY CROPS. Экономика и социум, (6-2 (97)), 126-129. <https://cyberleninka.ru/article/n/nutrients-in-the-root-residues-of-secondary-crops-1>
8. Mannobjonov, B. Z., & Azimov, A. M. (2022). THE PRODUCE FRESHNESS MONITORING SYSTEM USING RFID WITH OXYGEN AND CO2 DEVICE. Экономика и социум, (7 (98)), 92-94. <https://cyberleninka.ru/article/n/the-produce-freshness-monitoring-system-using-rfid-with-oxygen-and-co2-device>
9. Mannobjonov, B. Z., & Azimov, A. M. (2022). NEW INNOVATIONS IN GREENHOUSE CONTROL SYSTEMS & TECHNOLOGY. Экономика и социум, (7

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

(98)), 95-98. <https://cyberleninka.ru/article/n/new-innovations-in-greenhouse-control-systems-technology>

10. Zokirjon o'g'li, M. B., & Alisher o'g'li, A. O. (2023). THE PRODUCE FRESHNESS MONITORING SYSTEM USING RFID WITH OXYGEN AND CO2 DEVICE. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036, 12(03), 42-46. <https://www.gejournal.net/index.php/IJSSIR/article/download/1630/1532>

11. Mannobjonov, B. Z., & Azimov, A. M. (2022). THE PRODUCE FRESHNESS MONITORING SYSTEM USING RFID WITH OXYGEN AND CO2 DEVICE. *Экономика и социум*, (7 (98)), 92-94. <https://cyberleninka.ru/article/n/the-produce-freshness-monitoring-system-using-rfid-with-oxygen-and-co2-device>

